

Het beste van twee werelden

Van de theorie naar de praktijk

Manon Wolkotte, GZ-psycholoog
Dr. Judith Rickelt, psychiater

Mariekeke

Behandeling psychose (stemmen horen) en automutilatie (snijden) bij een patiënte bekend met LVB.

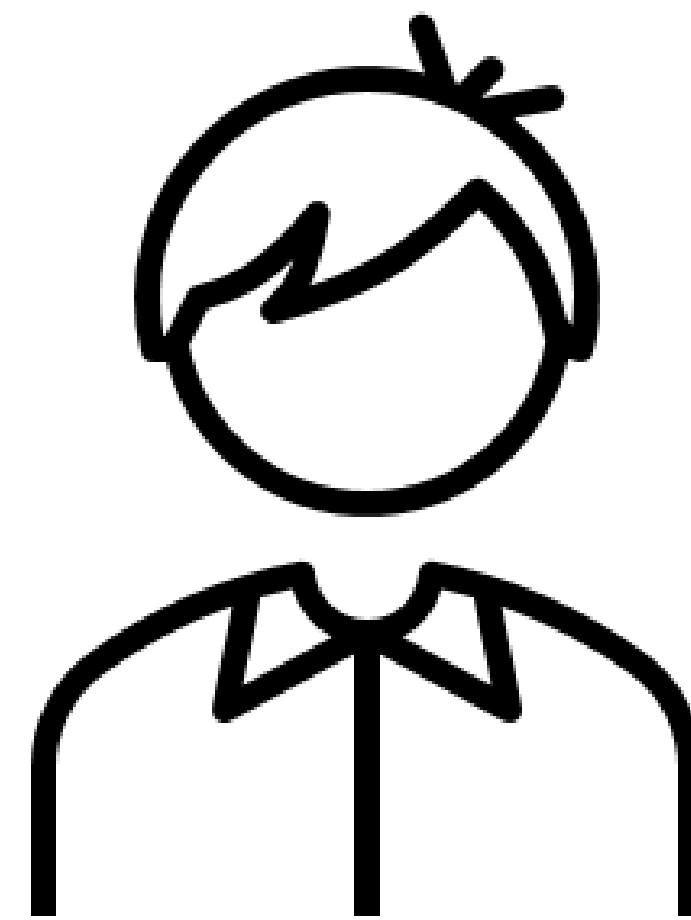
Verwijzer

Ik wil van die nare stemmen af.

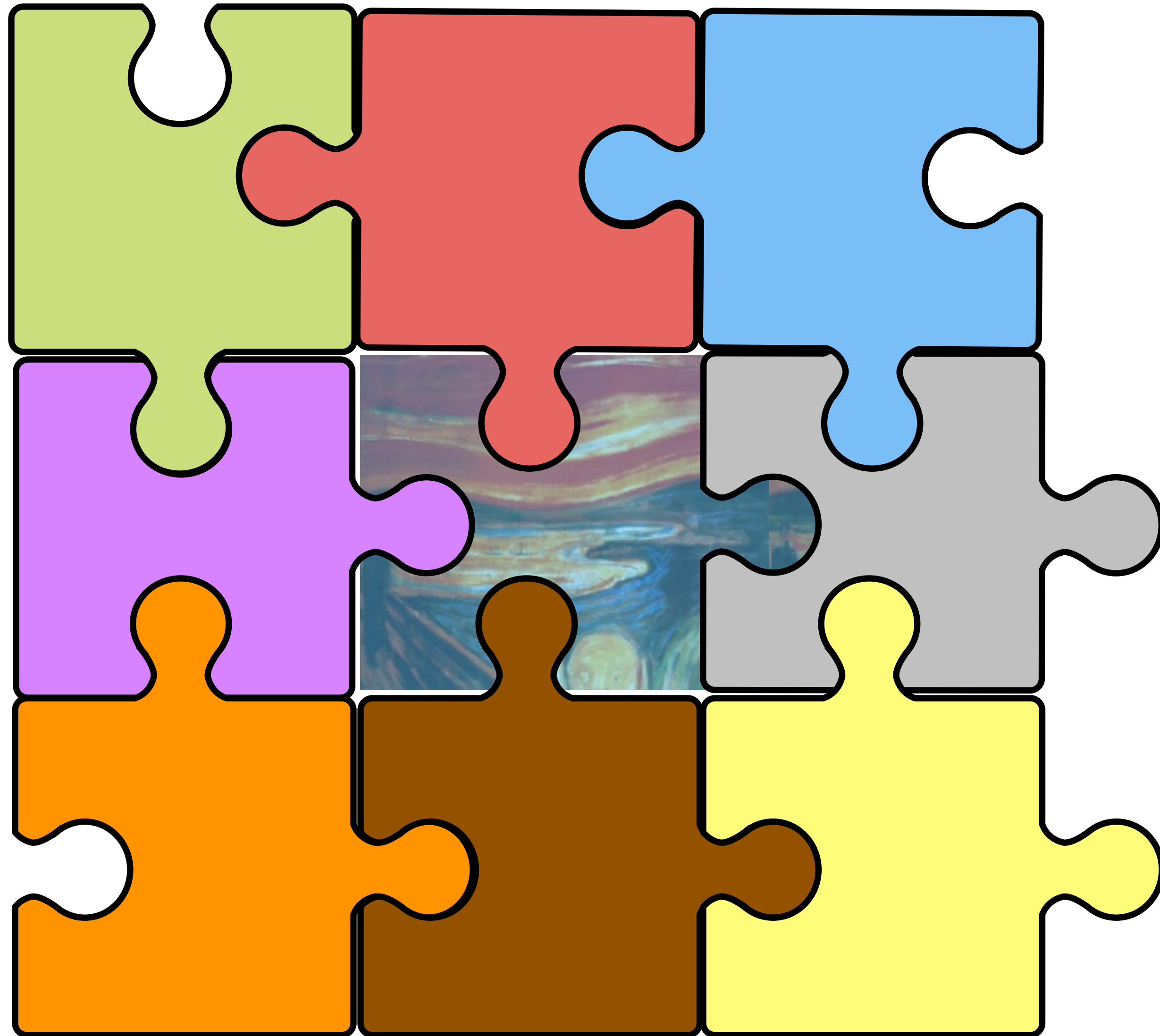
Mariekeke

Laatst heeft Marieke zo diep gesneden, dat ze naar de SEH moest. Dat moet stoppen.

Begeleiding

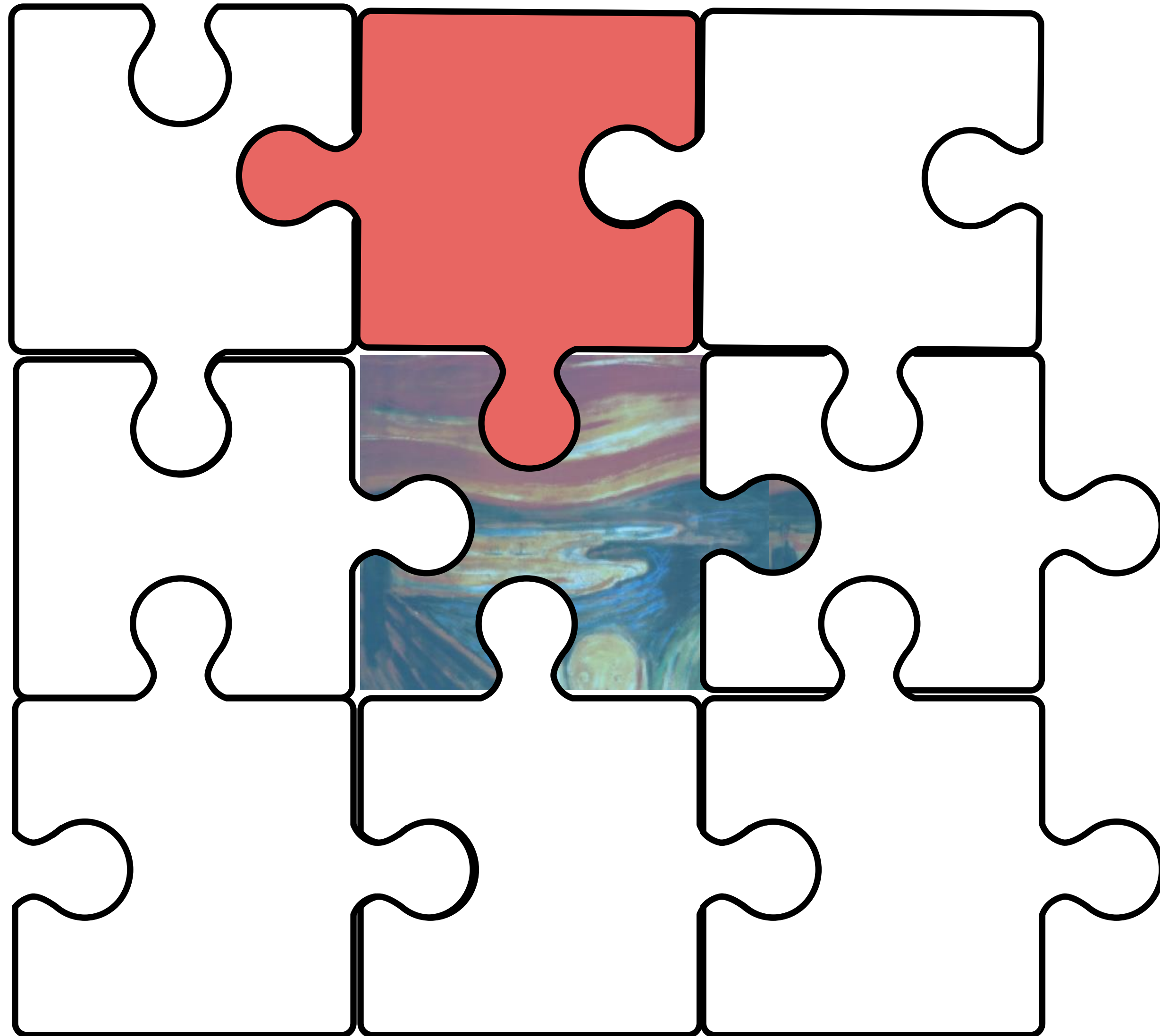
Klachten en gedrag begrijpen

Hoe kunnen we samen de klachten/ het gedrag het beste **begrijpen** en verklaren?

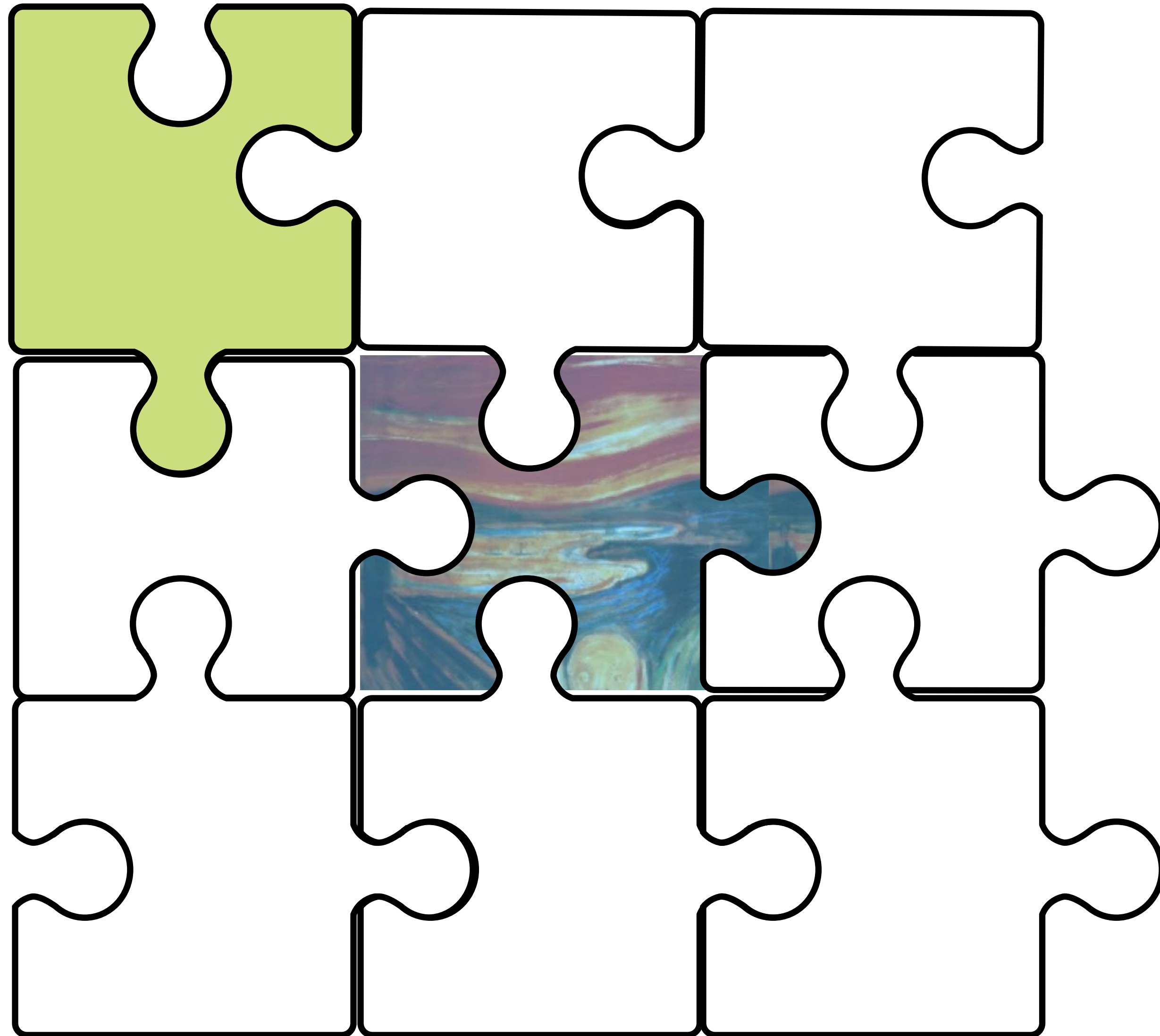
Klachten en gedrag begrijpen

Psychiatrie

23jarige vrouw met een lichte verstandelijke beperking en meervoudige trauma's in de voorgeschiedenis, die nu last heeft van psychotische symptomen (akoestische hallucinaties in vorm van imperatieve en commentaar leverende stemmen, wantrouwen), posttraumatische klachten (met herbelevingen, overaltheid, vermijdingsgedrag, voldoende aan de DSM-5 criteria van PTSS), depressieve klachten (niet voldoende aan de DSM-5 criteria van een depressieve episode), cannabisgebruik, automutilatie en chronische suïcidaliteit.

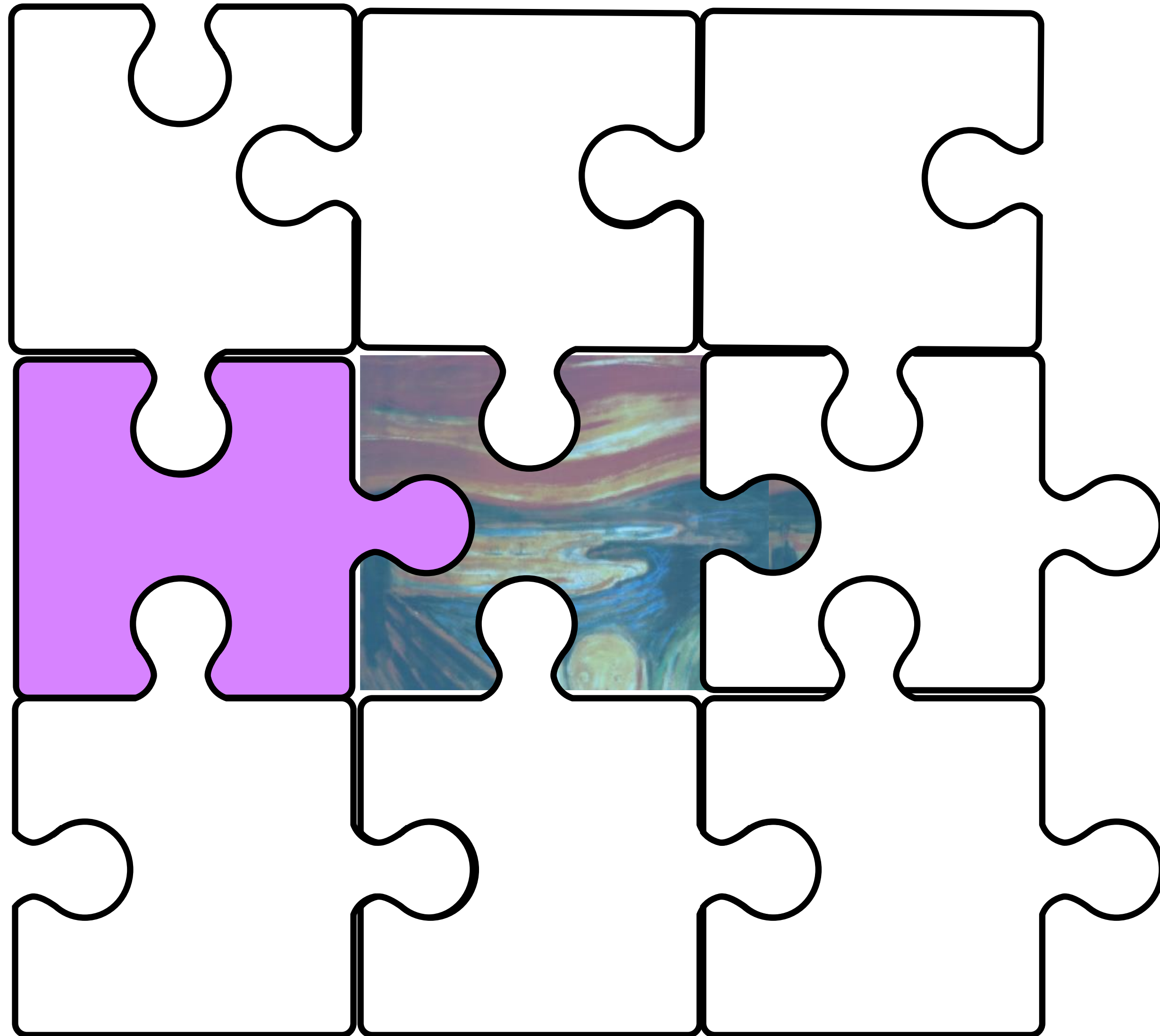
Klachten en gedrag begrijpen

Verstandelijke beperking

- IQ = 70 (LVB)
- Van jongsaf aan
- Vastlopen op veel domeinen in het leven
- Beperkt adaptief vermogen

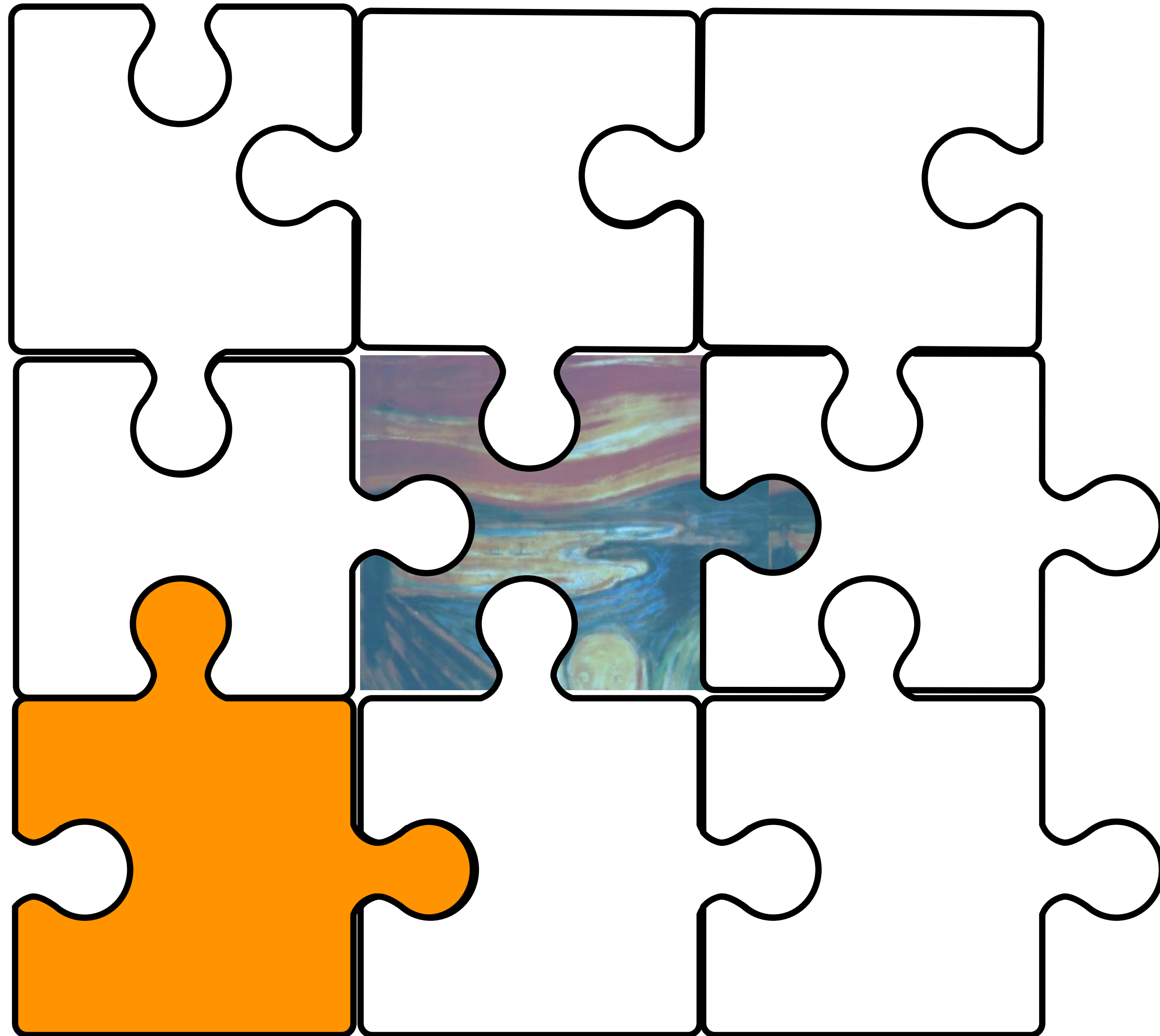
Klachten en gedrag begrijpen

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Individuatiefase (18-36 maanden)
- Autonomie versus afhankelijkheid
- Kunnen $\neq$ aankunnen

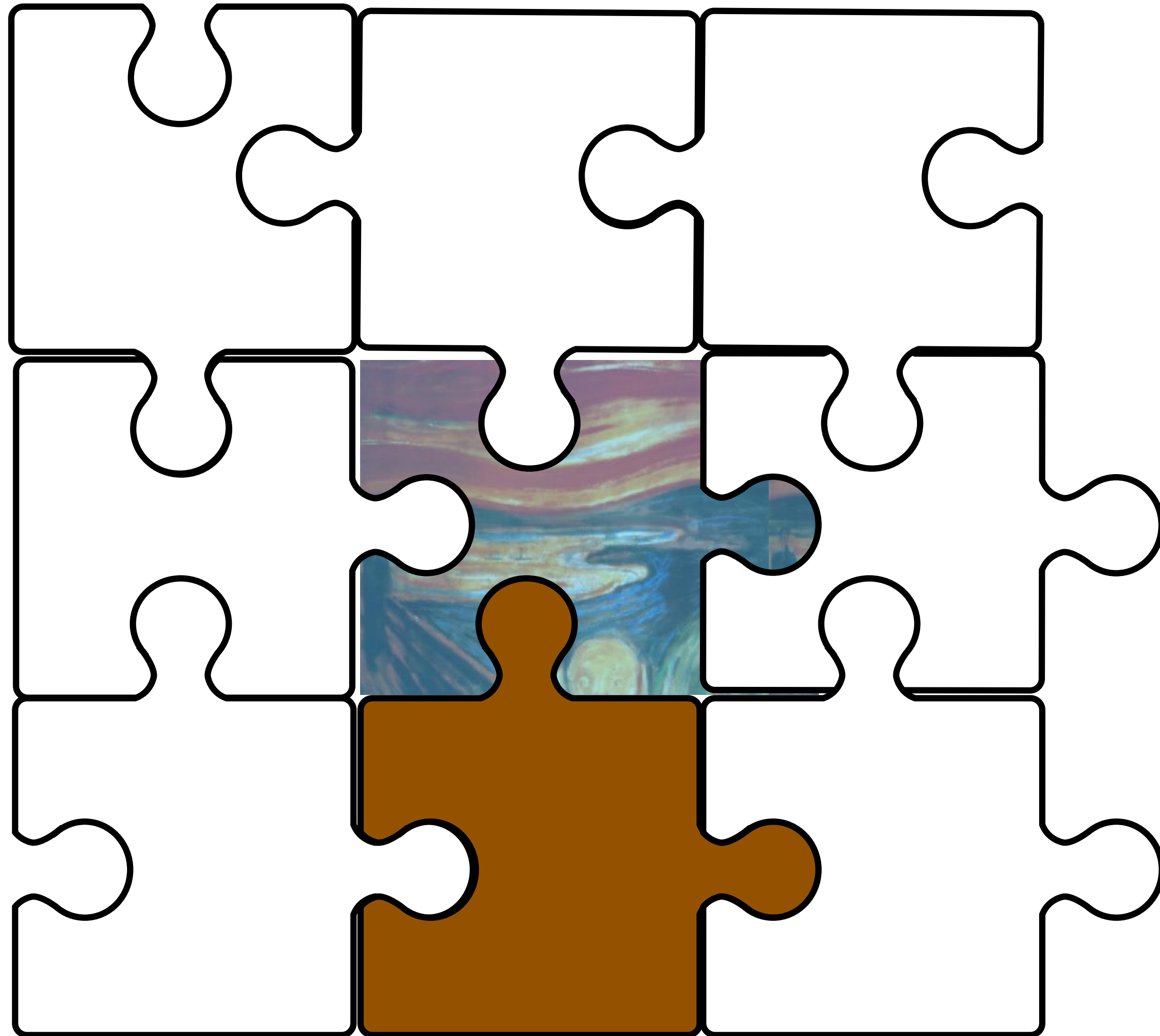
Klachten en gedrag begrijpen

Leerervaringen

- Trauma's
  - Faalervaringen op school
  - Pesten
  - Opvoedklimaat
- > Beeld van jezelf, de ander en de wereld
- Gedrag, dat eerder geholpen heeft om in behoeftes te voorzien

Klachten en gedrag begrijpen

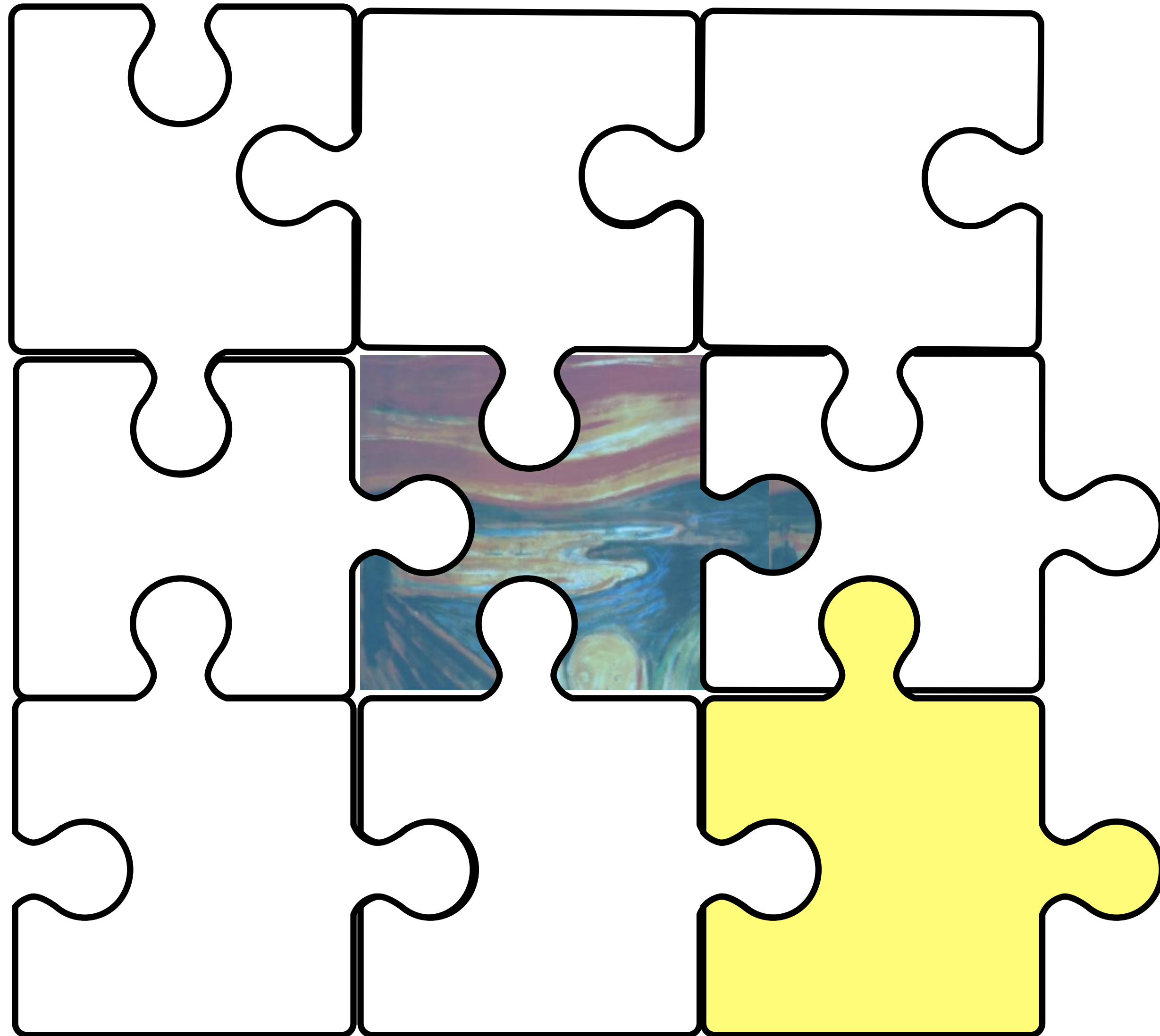

Omgaan met klachten

- Vermijden
- Verdoven door te blowen
- Automutilatie
- Muziek luisteren tegen de stemmen
- ...

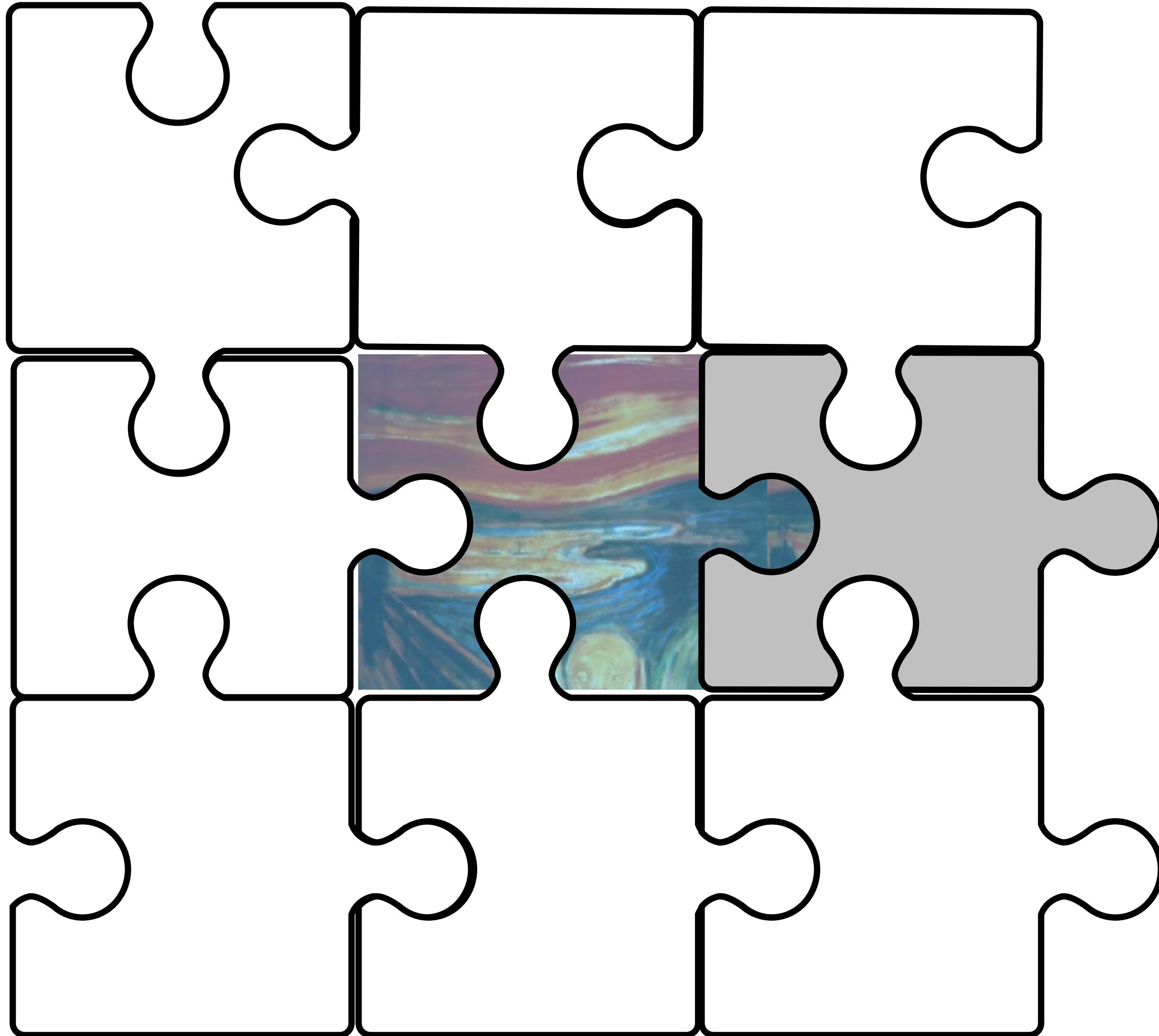
Klachten en gedrag begrijpen

Belangrijke anderen

- Interactie met de belangrijke ander
- Klachten/ gedrag als communicatie
- Steunfiguren
- Systeemproblematiek

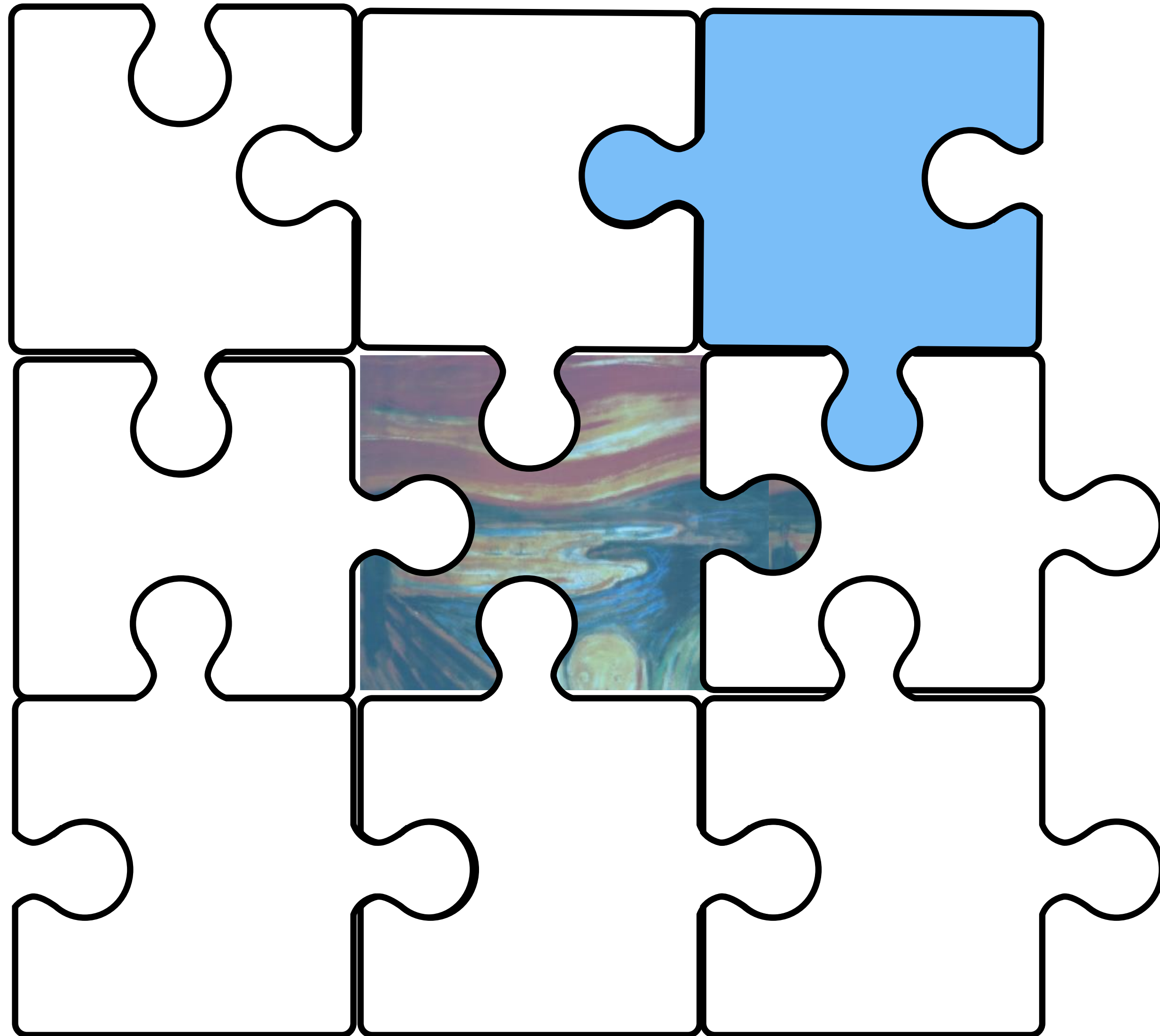
Klachten en gedrag begrijpen

Alledaagse leven

- Slaap, eten, bewegen
- Dagingvulling/ werk
- Mogelijke bronnen van overvraging

Klachten en gedrag begrijpen

Veranderingen

- luxerende factoren, stressoren
- *Waarom nú deze klachten/ dit gedrag?*

Intakeformulier OPSY Kliniek

 Naam:

 Contactpersoon:

 Curator/Mentor

 Datum:

 Contactgegevens:

 Bewindvoerder

 Geb.datum:

 Juridische status:

 Medicatie:

04-2022

Ik ben goed in / hobbies:

Diamond painting en creatief zijn. Ik hou van muziek luisteren. En ik wandel graag buiten. Ik ben zorgzaam.

Opleiding / werk:

Ik heb speciaal basis- en vervolg onderwijs gehad. Ik heb niveau 1 van praktijkonderwijs gedaan in de zorg en ben gestart met niveau 2 maar dit is niet gelukt. In mijn stage ging het mis.

Mijn week:

Ik doe niet zoveel, ik lig vaak in bed of op de bank.

Roken/Alcohol/Drugs:

Ik rook 3 jointjes per dag.

Voeding en beweging:

Ik vind het moeilijk dagelijks 3 x per dag te eten. Ik eet het liefst fast food. Ik doe weinig overdag, waardoor ik weinig beweeg. Hierdoor heb ik overgewicht.

Ik heb last van:

☒ Nare gebeurtenis	☒ Snel afgeleid
☒ Piekeren / Vol hoofd	☒ Negatief denken over mezelf
☒ Nachtmerries	☒ Vaak denken over de dood
☒ Boosheid	☒ Lichamelijke gezondheid
☐ Agressie/Geweld	☒ Sombor voelen
☒ Verdriet	☒ Spanningen
☒ Angst	☒ Dingen horen of zien, die een ander niet hoort of ziet
☒ Slecht slapen	☐ Anders namelijk:

Bijzonderheden:

Ik heb in mijn leven veel nare dingen meegemaakt. Ik moest al vroeg uit huis waar het niet fijn was. Echter in de instellingen waar ik woonde, zijn ook nare dingen gebeurd. Ik ben al sinds mijn 11de gaan experimenteren met drugs omdat ik het leven niet zo leuk vond. Nu hoor ik ook nog stemmen die zeggen dat ik niks waard ben en mezelf pijn moet doen. Ik zie het leven hierdoor niet meer zitten, het is te zwaar.

Waar wil ik aan werken:

Ik wil geen stemmen meer horen. Ik wil mezelf geen pijn meer doen maar me weer blijer voelen. Me positiever voelen over mezelf. Weer leuke dingen gaan doen. Ik wil aan mijn trauma's werken. Ik wil lichamelijk weer gezond zijn. Ik wil weer structuur in mijn leven.

Relatie/familie/vrienden/steun:

Mijn vader is overleden en met mijn moeder heb ik geen goed contact. Ik heb een paar vrienden maar die ken ik uit mijn drugstijd en zijn niet altijd goed voor me. Mijn begeleiding is me wel tot steun. Maar ik voel me vaak alleen.

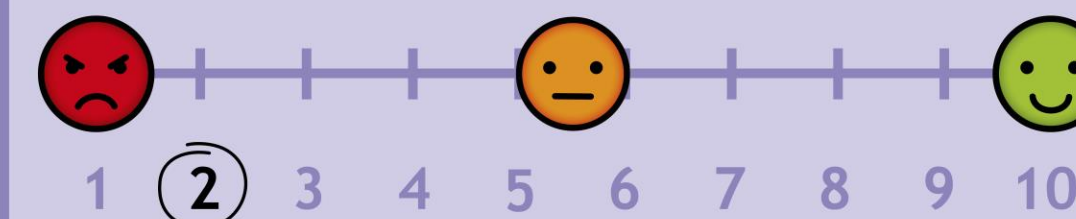
Eerdere hulp / voorgeschiedenis

Ik ben al vanaf mijn 8ste uit huis geplaatst en woon sindsdien bij zorginstellingen. Ik heb al meerdere therapieën gehad. Sinds mijn oma overleden is, gaat het weer slecht.

Wonen:

Ik woon beschermd bij een VG-instelling waar ik 24 uren begeleiding per dag heb. Dit is nog een jeugdgroep. Er wordt nog steeds naar een vervolgplek voor me gezocht.

Mijn leven nu:

Toekomst:

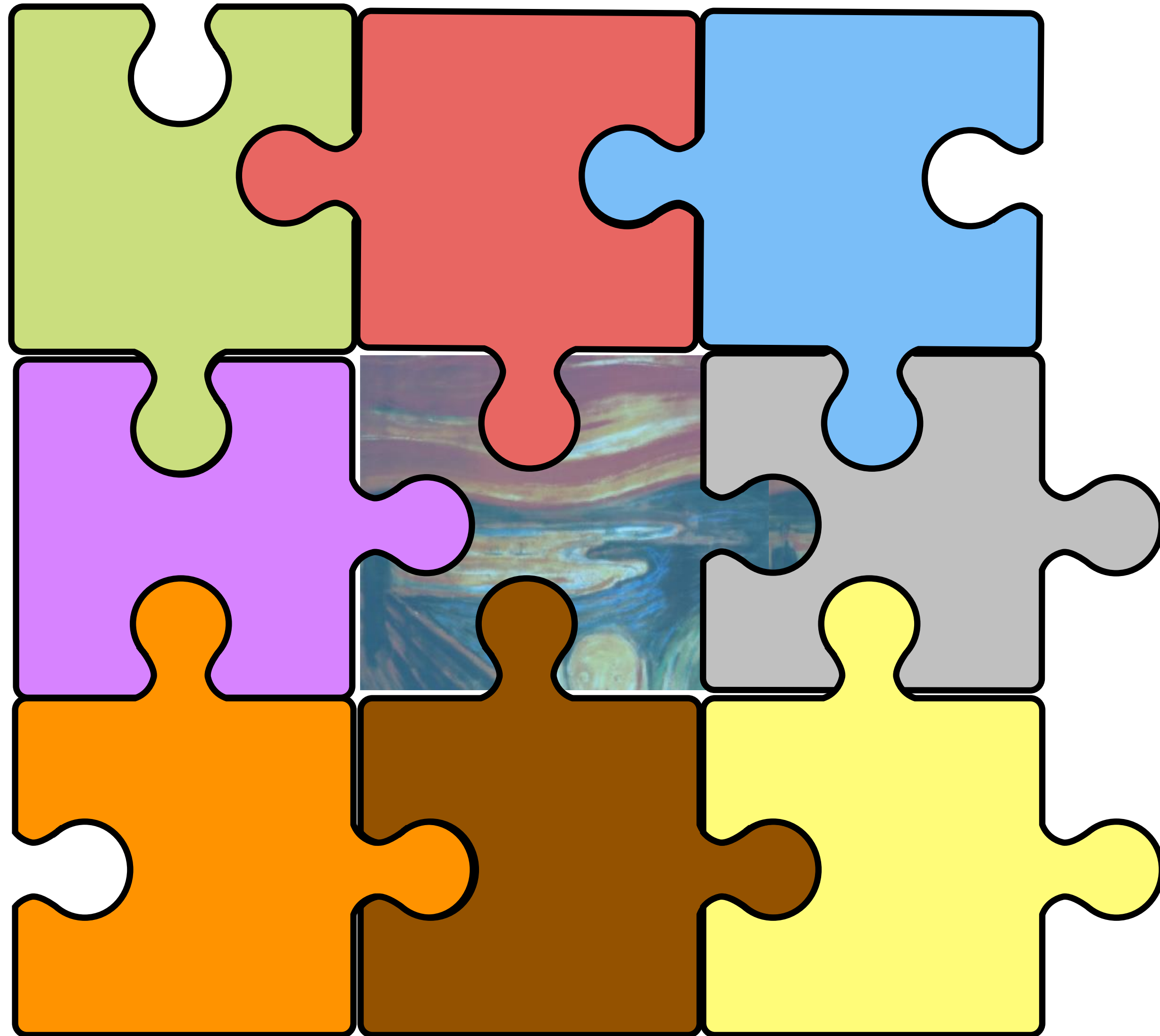
Ik wil me graag beter voelen.

OPSY www.opsyvoorjou.nl

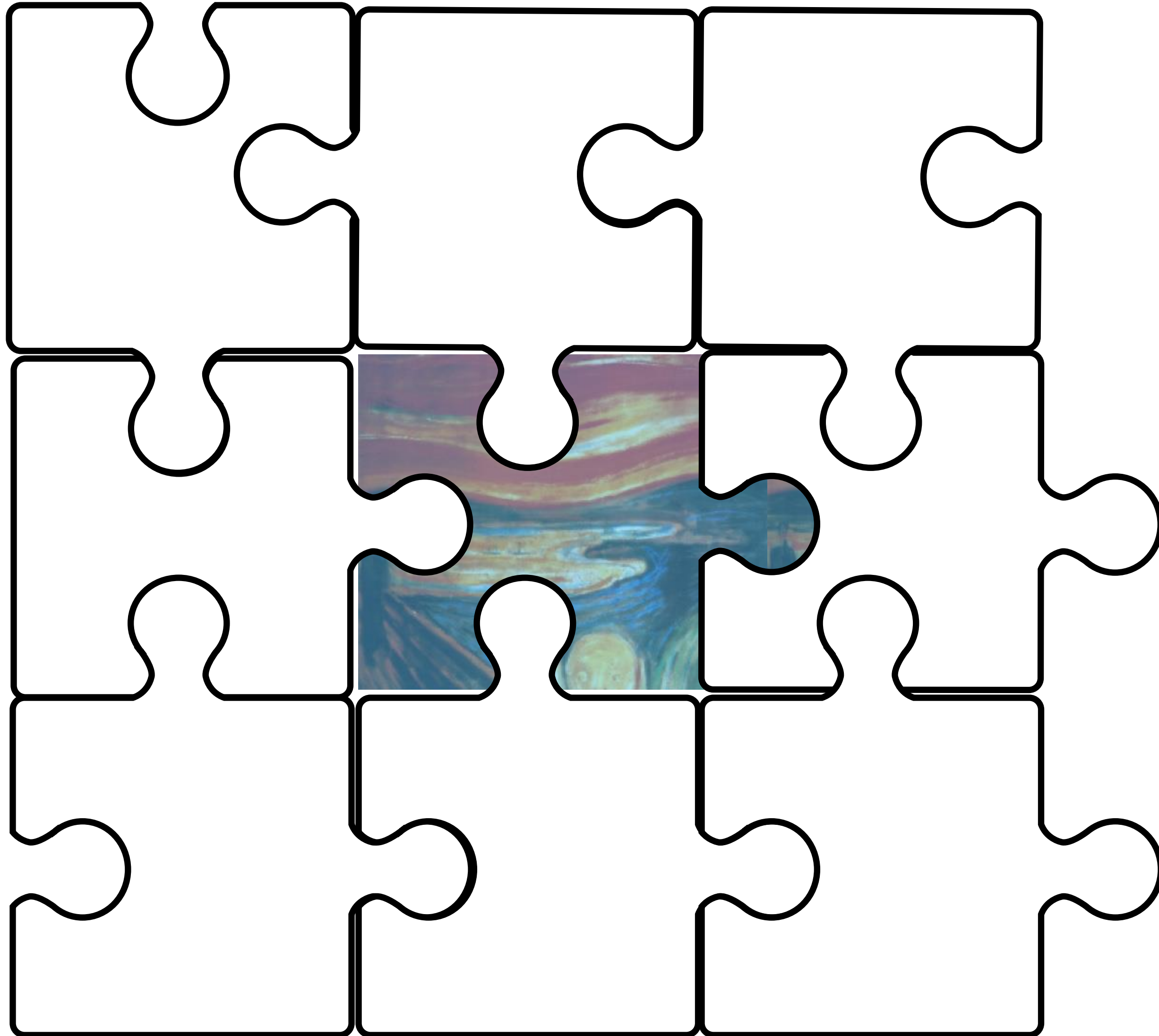

Klachten en gedrag begrijpen

Je komt naar Opsy omdat het sinds eind vorig jaar niet goed met je gaat. Het ging slechter nadat je oma is overleden. Oma was heel belangrijk voor je. Je voelt je sindsdien heel alleen en vraagt je af wat je nog toevoegt in het leven. Ook ging sinds die tijd je moeder meer aan je vragen, wat erg belastend voor je was. Je begon ook stemmen te horen, die nare dingen tegen je zeggen en dat je jezelf pijn moet doen. Daarnaast heb je in je leven veel moeilijke en nare dingen meegemaakt waar je nog last van hebt. Daardoor heb je moeite om anderen te vertrouwen. Verder ben je bekend met een verstandelijke beperking.

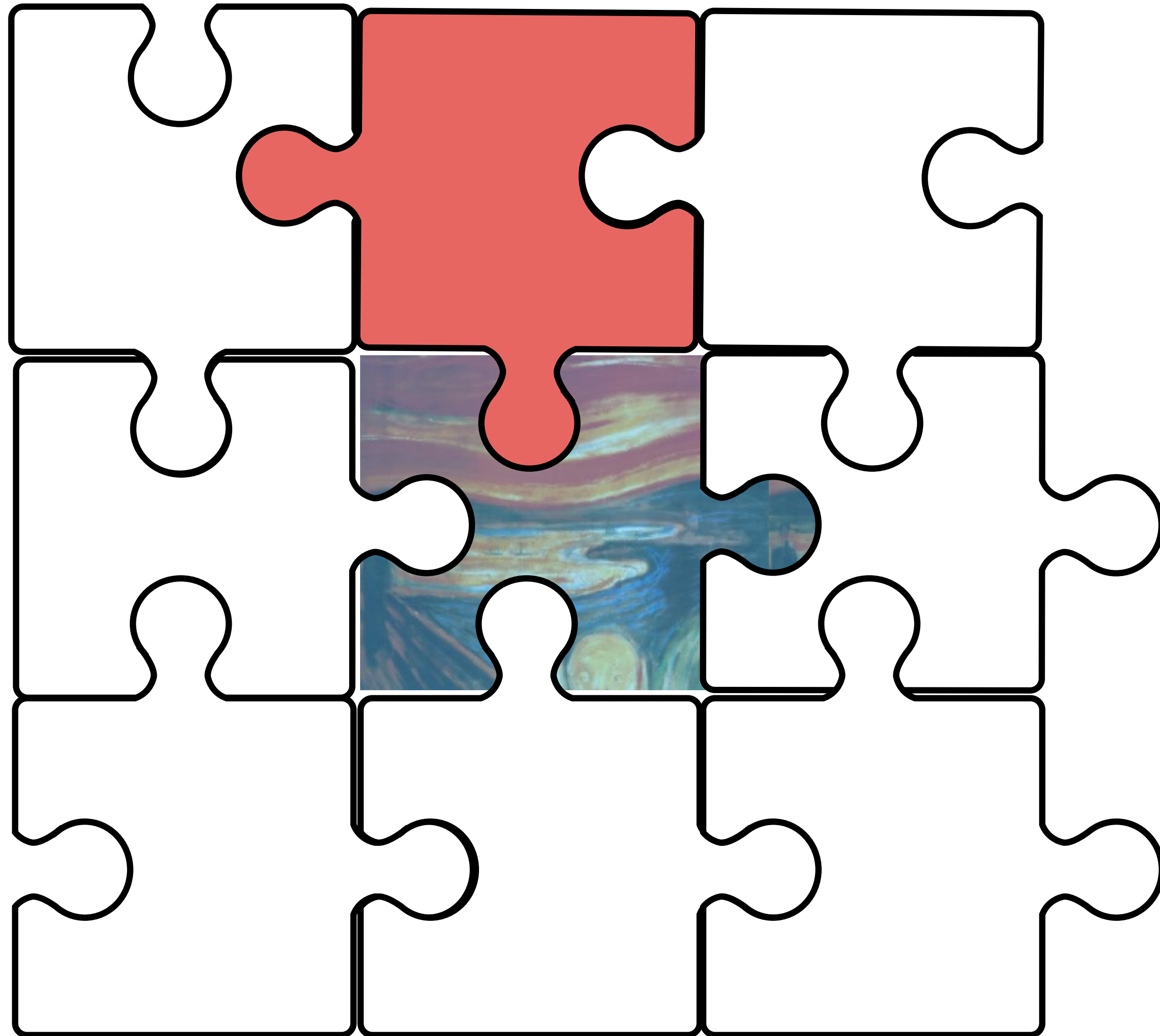
Klachten en gedrag beïnvloeden

Marieke

- Invloed laten uitoefenen op haar eigen leven
- Aansluiten bij eigen kracht en mogelijkheden
- Werken aan succeservaringen voor Marieke en haar omgeving

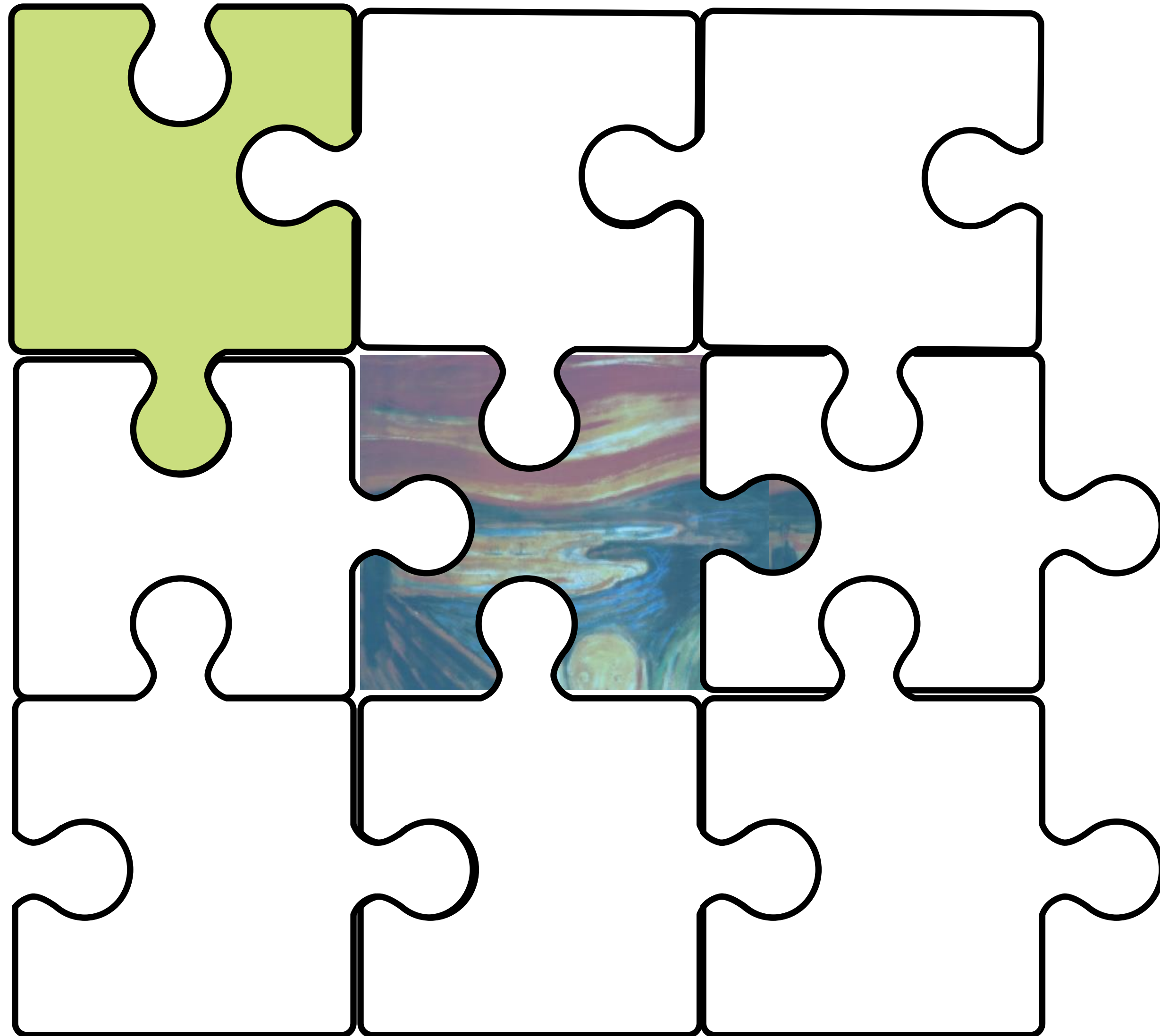
Klachten en gedrag beïnvloeden

Psychiatrie

- Emotieregulatie training
- Traumabehandeling
- Cognitieve gedragstherapie
  - Stemmen
  - Slaapherstel
  - middelengebruik
- Antipsychoticum (incl metabool protocol)

Klachten en gedrag beïnvloeden

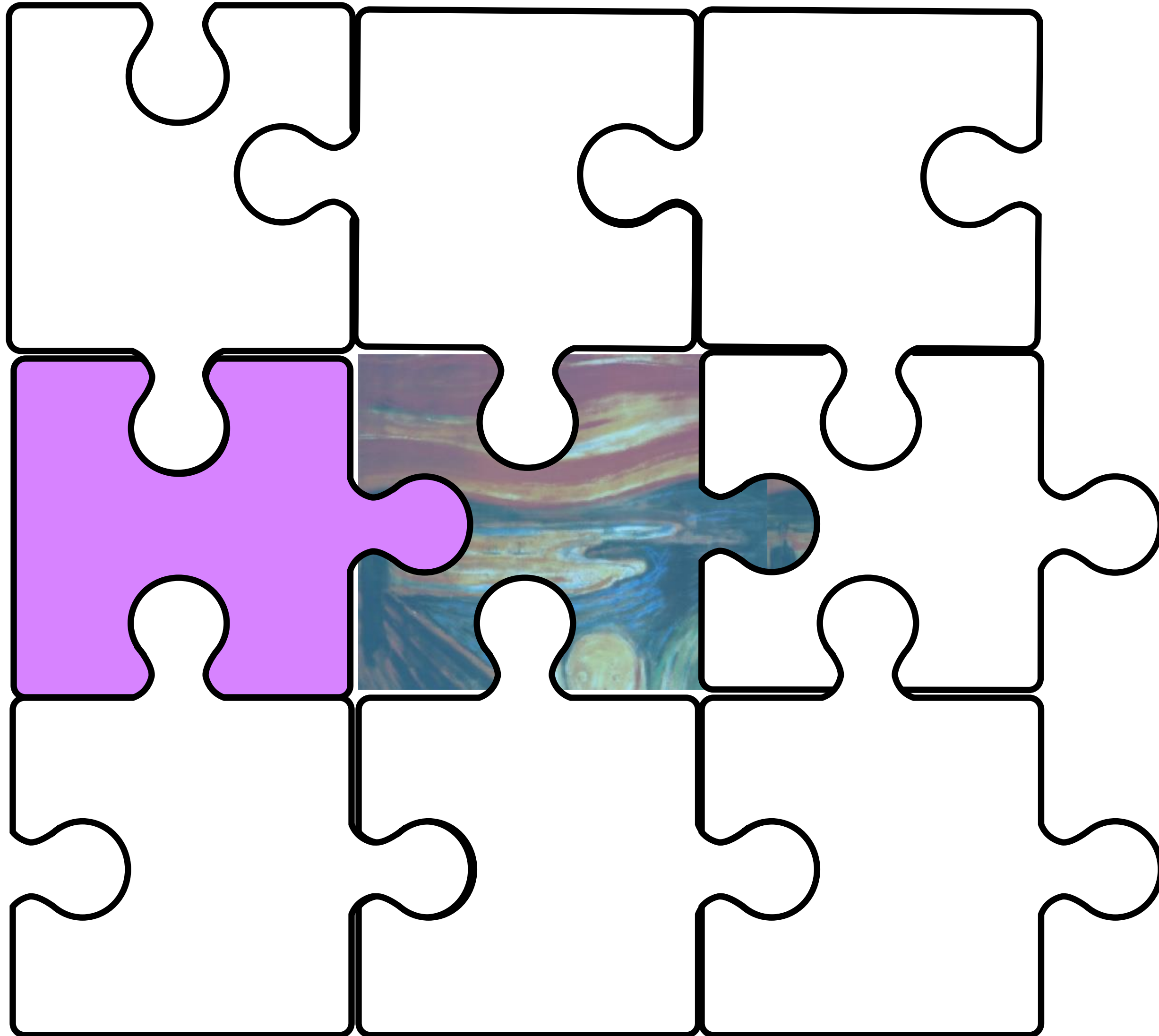

Verstandelijke beperking

- Informatie aanbieden
  - aansluiten bij begripsniveau en context
  - visuele ondersteuning
  - Duidelijk, prikkelarm aansluitend bij verwerkingsnelheid
  - herhaling
- Aanleren van (praktische) vaardigheden

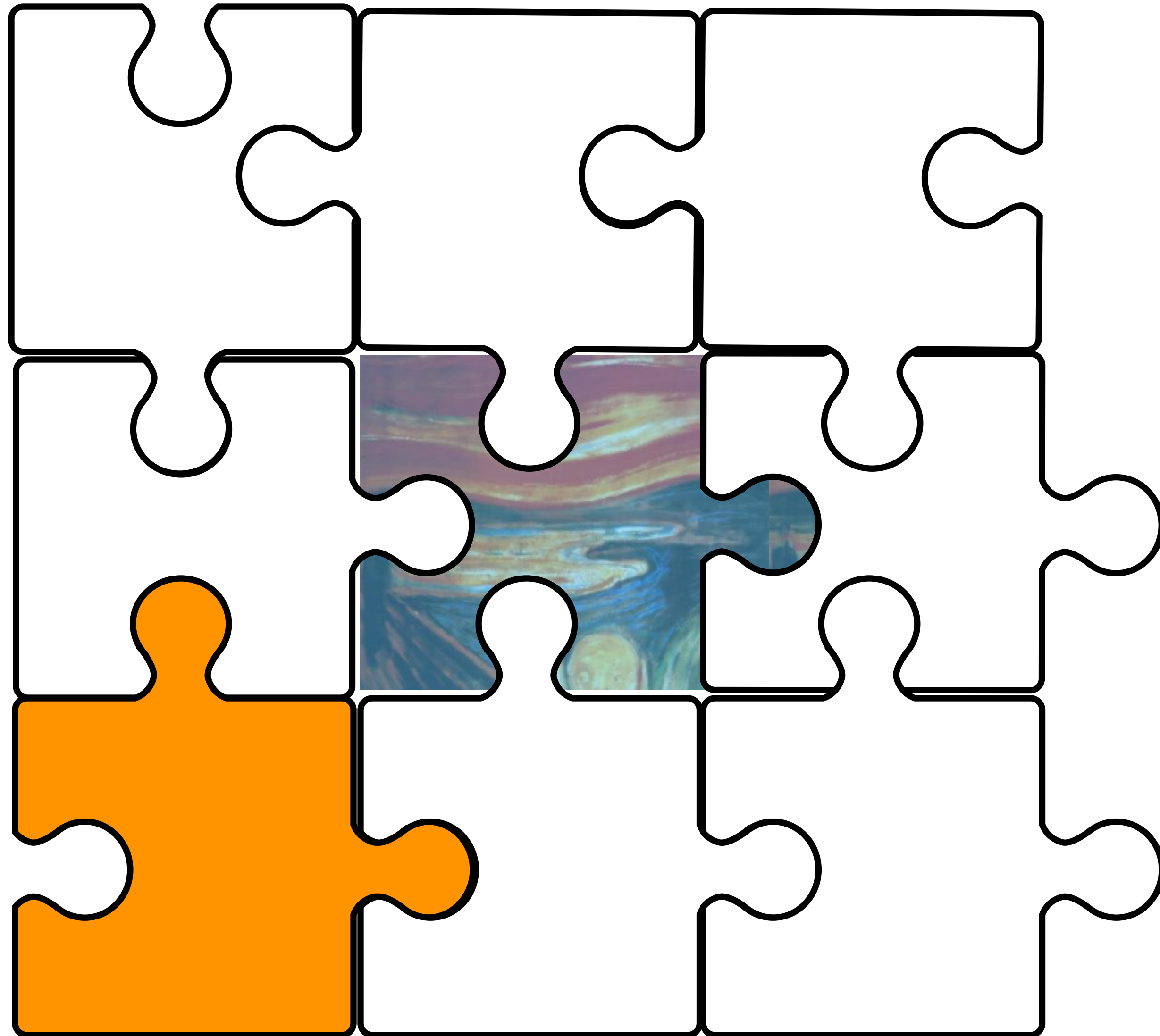
Klachten en gedrag beïnvloeden

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- passende begeleiding aansluitend bij SEO
- Regie geven binnen de eigen mogelijkheden
  - Betutteling versus overvraging
  - Willem Kleine Schaars model

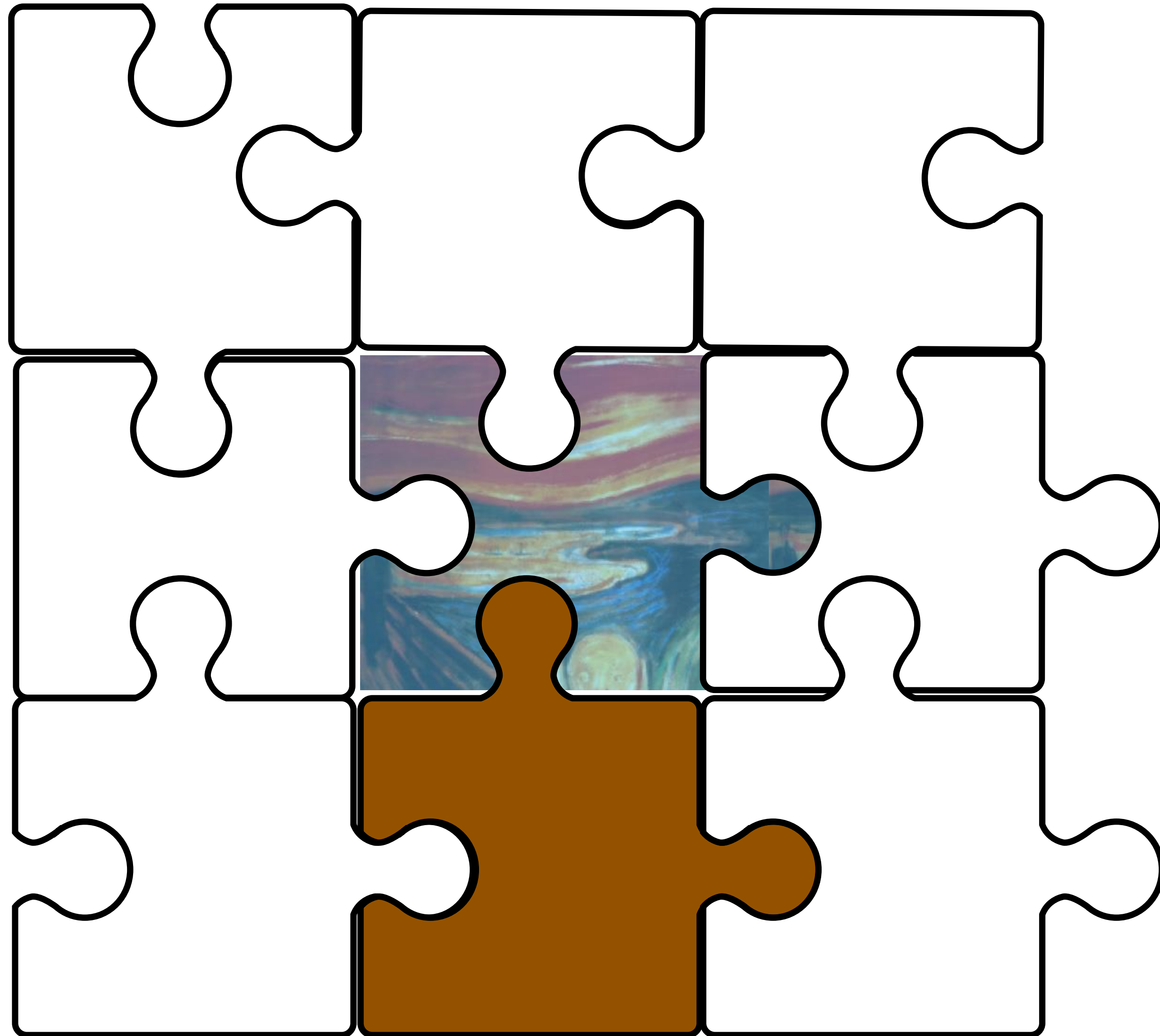
Klachten en gedrag beïnvloeden

Leerervaringen

- Traumabehandeling
- Cognitieve gedragstherapie gericht op zelfbeeld
- Schematherapie
- Training, bv Ik ben wie ik ben, sociale vaardigheden en weerbaarheid
- Opdoen van nieuwe leerervaringen in relatie met begeleiding

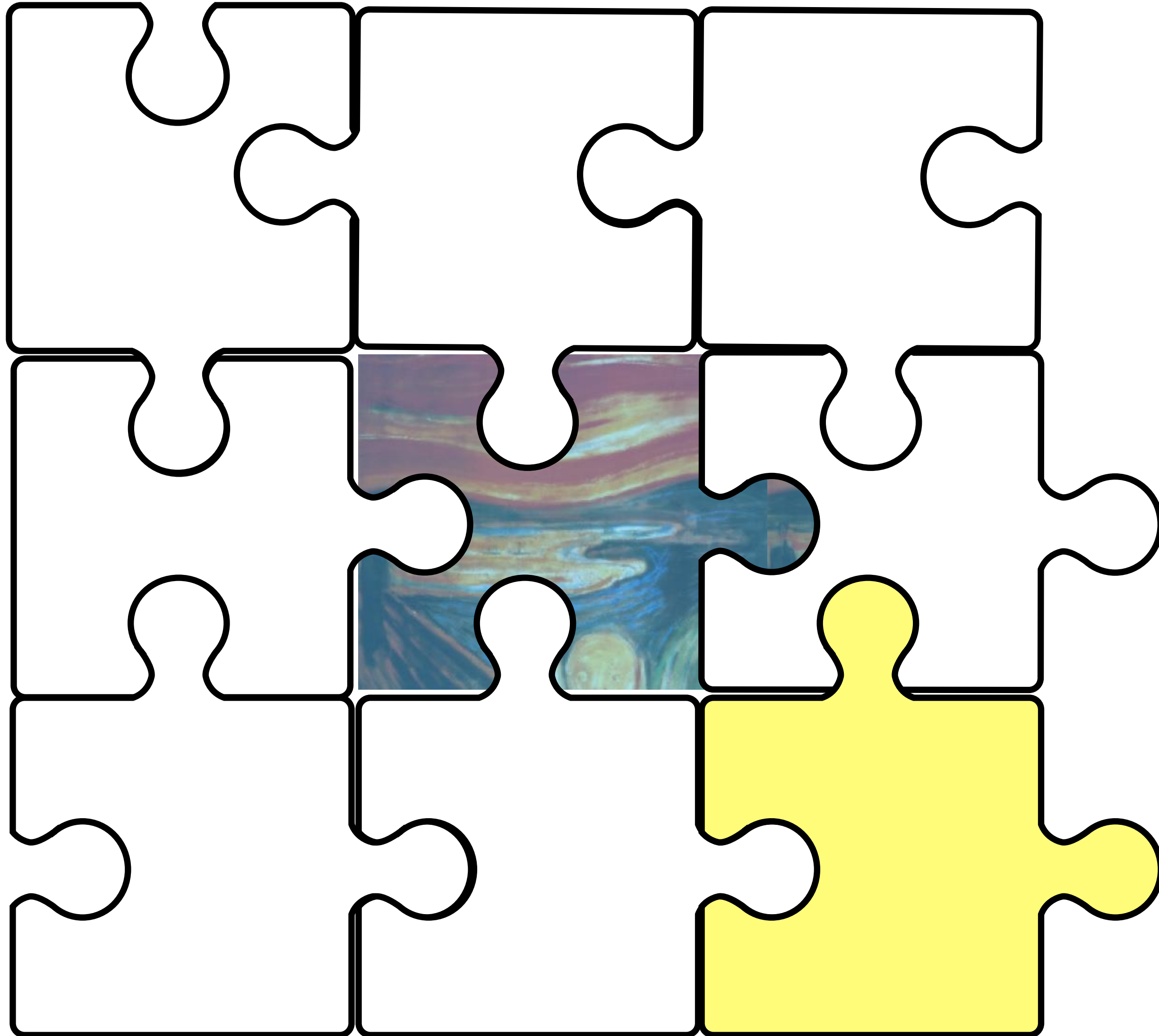
Klachten en gedrag beïnvloeden

Omgaan met klachten

- Signaleringsplan
- training, b.v. Versterk jezelf of Zelf-management training
- Veiligheids- of crisisplan mbt suïcidaliteit

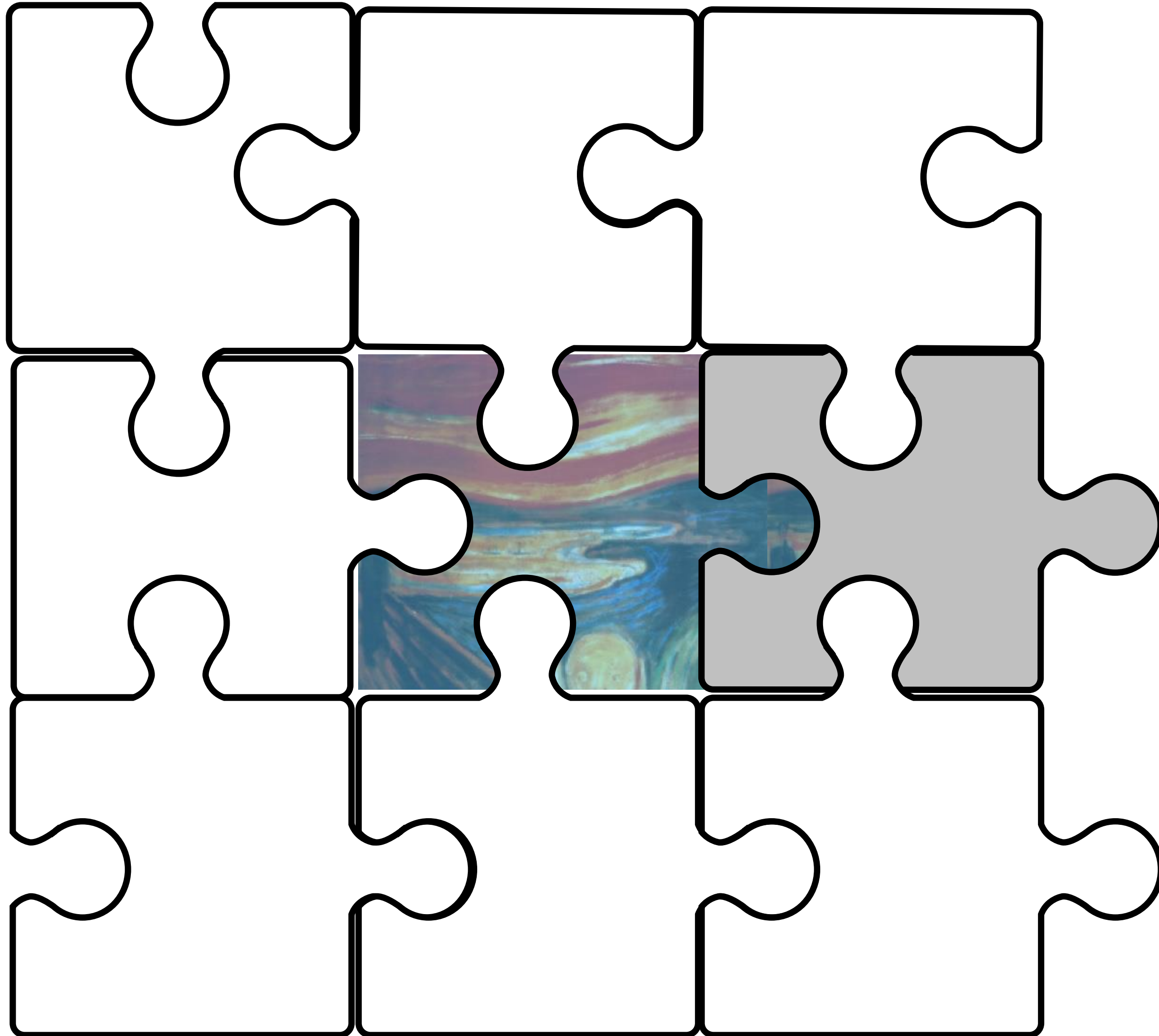
Klachten en gedrag beïnvloeden

Belangrijke anderen

- Nauwe samenwerking met naasten
  - Partner, familie
  - Begeleiding van woongroep
  - Mentor
- Systeemgesprekken, systeemtherapie

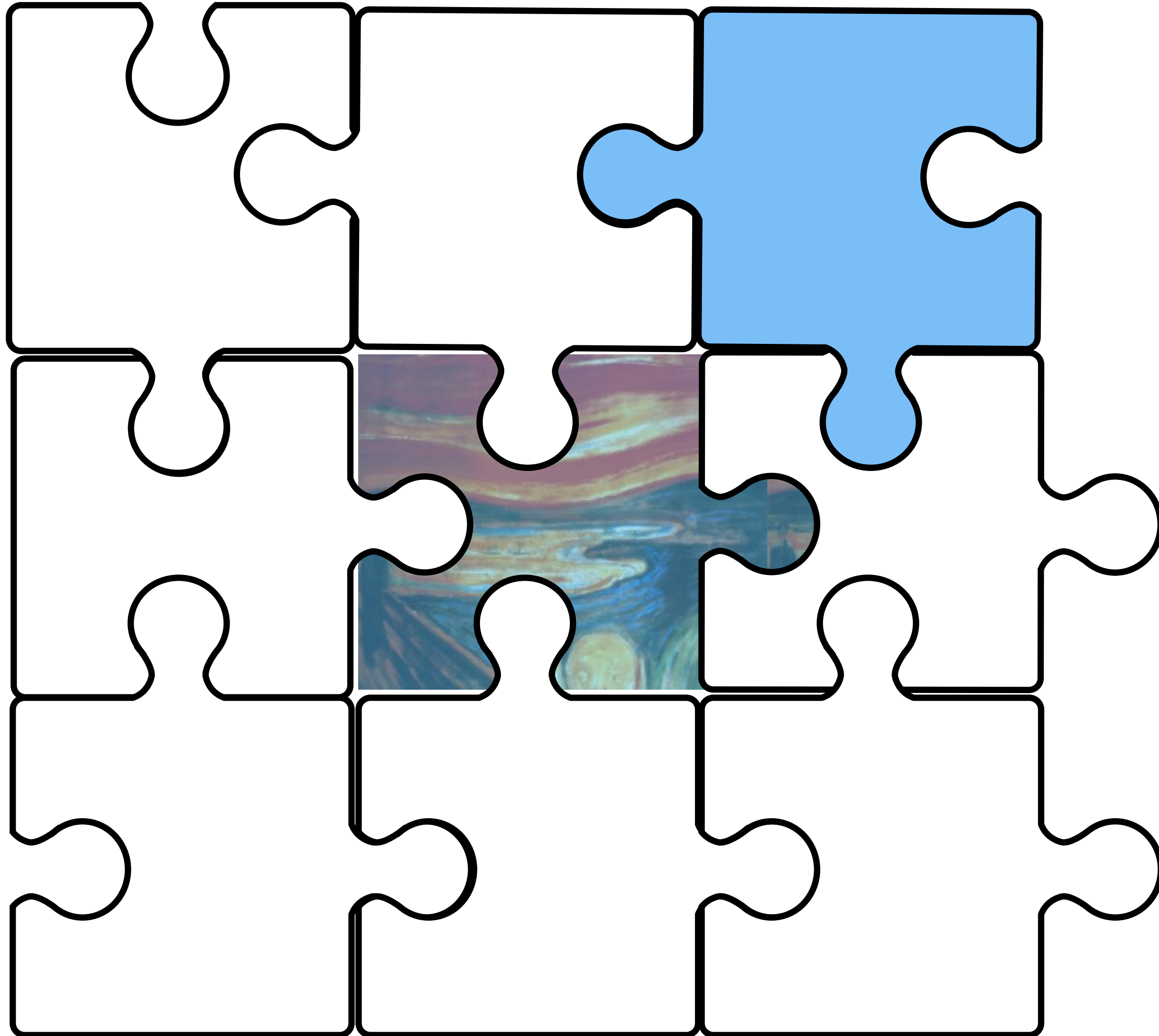
Klachten en gedrag beïnvloeden

Alledaagse leven

- Herstel van het gewone leven
- Zinvolle daginvulling
- Leefstijlinterventies
  - Dagnacht-ritme
  - Bewegen
  - Gezonde voeding
  - Stoppen met roken, alcohol en drugs

Klachten en gedrag beïnvloeden

Veranderingen

- Toekomstperspectief
- Aandacht voor veranderingen en mogelijke stressoren

Hier wil ik aan werken:

- 1. Ik wil geen stemmen meer horen.
- 2. Ik wil me weer blijer voelen en positiever over mezelf.
- 3. Ik wil aan mijn trauma's werken

Dit spreken we hierover af:

De 1ste 2 weken gebruiken we om te wennen binnen Opsy en elkaar te leren kennen. Je gaat meedraaien in de structuur van Opsy, zoals 3 maaltijden per dag en mee naar Dagbehandeling. Ondertussen start je met de Training Versterk Jezelf en ga je met je psycholoog Manon een levenslijn maken ter voorbereiding op de traumabehandeling. Psychiater Judith kijkt mee met je medicatie.

De eerste week ga je alleen samen met begeleiding naar buiten. Daarna maak je hier afspraken over met je zaakwaarnemer Pim.

Over 3 weken evalueren we weer.

Gevaar en gevolg:

Je komt vrijwillig. Er is bij jou wel sprake van zelfbeschadigend gedrag (jezelf snijden) doordat de stemmen je hier opdracht toe geven. En daarnaast zie je je leven ook al een tijdje niet meer zitten. Je denkt geregeld aan de dood, bijna elke dag wel eens. Je hebt ook wel eens over plannen nagedacht en een paar jaar terug wel eens een suicidepoging gedaan door veel paracetamol in te nemen. De laatste tijd lukt het je redelijk hier over te praten en hulp te vragen. Je hebt een signaleringsplan. Als je het moeilijk hebt, zijn wij er voor je!

Dit vindt mijn omgeving:

Op mijn woonplek en mijn mentor staan achter mij en vinden het knap dat ik deze opname en behandeling aan wil gaan!

Sterke kanten:

Diamond painting en creatief zijn.
Ik hou van muziek luisteren. En ik wandel graag buiten.
Ik ben zorgzaam.

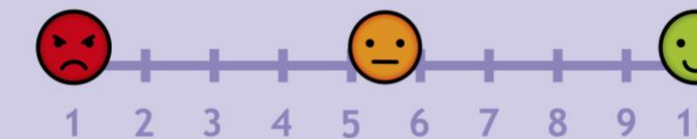

Dit vindt mijn behandelaar:

Hoi Marieke, welkom bij Opsy, goed dat je er bent! Je komt naar Opsy omdat het sinds eind vorig jaar niet goed met je gaat. Het ging slechter nadat je oma is overleden. Oma was heel belangrijk voor je. Je voelt je sindsdien heel alleen en vraagt je af wat je nog toevoegt in het leven. Ook ging sinds die tijd je moeder meer aan je vragen, wat erg belastend voor je was. Je begon ook stemmen te horen, die nare dingen tegen je zeggen en dat je jezelf pijn moet doen. Daarnaast heb je in je leven veel moeilijke en nare dingen meegemaakt waar je nog last van hebt. Daardoor heb je moeite om anderen te vertrouwen. Verder ben je bekend met een verstandelijke beperking. Binnen de kliniek gaan we je op verschillende manieren helpen zodat je je weer wat beter kan voelen. We doen het samen!

Mijn leven nu:

Toekomst:

Ik wil me graag beter voelen en een fijne woonplek.

Steun omgeving:

Mijn begeleiding en mentor Saskia helpen mij. Sommige vrienden.

Naam + handtekening:

Behandelaar:

Manon Wolkotte

Psychiater:

Judith Rickelt

Jezelf/curator/mentor:

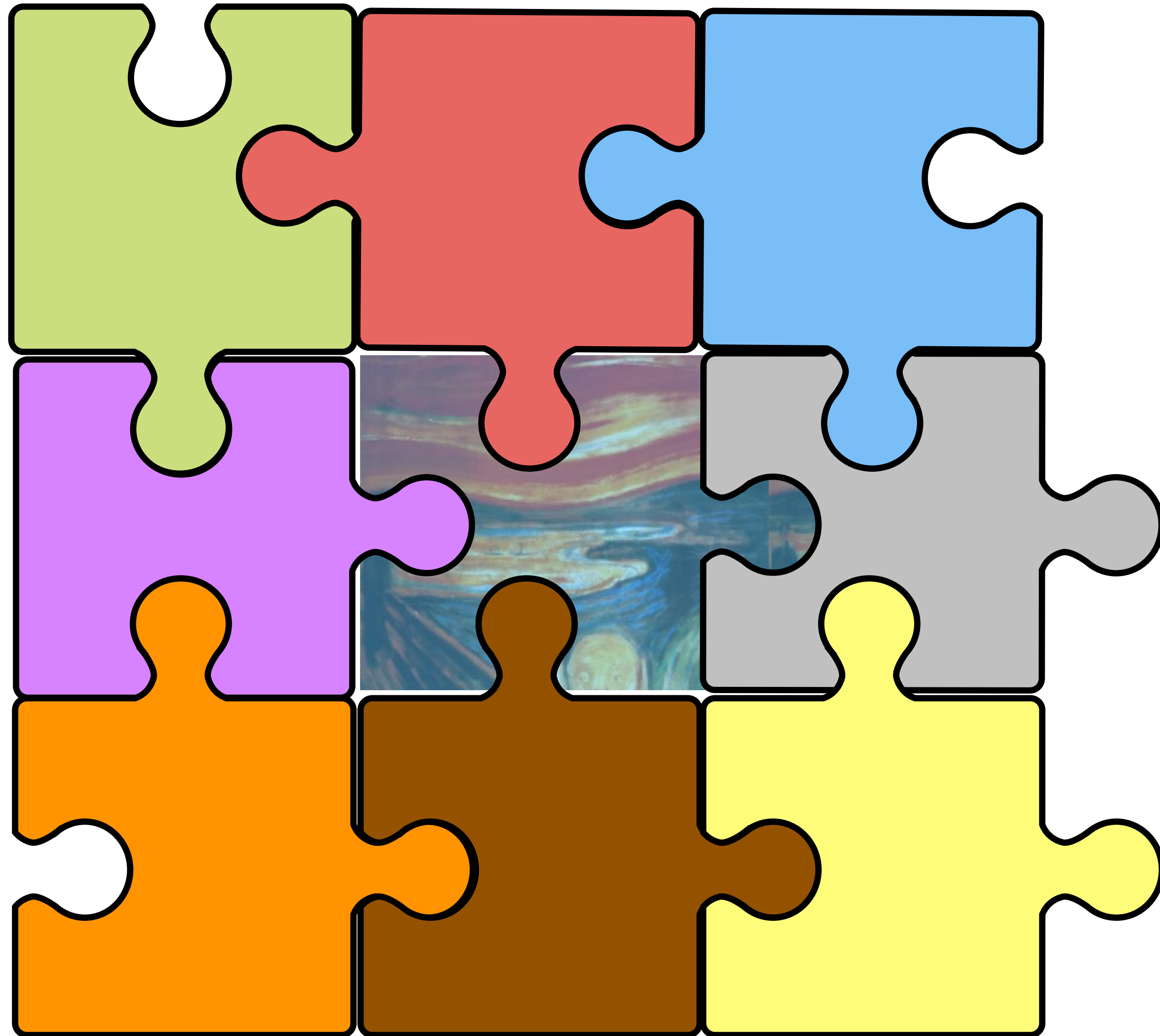
Mentor Saskia

bericht huisarts

bericht

Het beste van twee werelden - van de theorie naar de praktijk

Elk gedrag is betekenisvol en heeft een functie. Belangrijk is, om deze samen te ontdekken.

Geef de cliënt regie binnen zijn mogelijkheden.

Aarzel niet om te behandelen.